

ICOMOSin SUOMEN OSASTO r.y.
ICOMOS Finska nationalkommittén r.f.
The ICOMOS Finnish National Committee

TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2024

ICOMOS Suomen osaston hallituksen esitys 6.11.2023,
vuosikokouksen päätös 20.3.2024

Osaston tehtävät

ICOMOSin Suomen osasto on kulttuuriympäristön asiantuntijaverkosto ja kansalaisjärjestö, jonka tehtävänä on edistää historiallisten rakennusten ja alueiden säilyttämistä, tutkimusta ja restaurointia. Osasto tekee tunnetuksi rakennettua kulttuuriperintöä, sen arvoja ja alan käytäntöjä sekä kansainvälisiä linjauksia. Se osallistuu kulttuuriperintöalan kehittämiseen ja edistää siihen liittyvää kriittistä keskustelua ja tiedonvälitystä ottaen kantaa rakennussuojeluun, restaurointiin ja kulttuuriympäristön vaalimiseen liittyviin kansainvälisiin ja periaatteellisiin kysymyksiin.

Osasto toimii osana maailmanlaajuisesta ICOMOSia osallistuen alan periaatteiden kehittämiseen sekä hyväksytyjen linjausten levittämiseen Suomessa. Osaston tieteellisten komiteoiden jäsenten toiminta välittää myös suomalaisten asiantuntijoiden osaamista kansainvälisen ICOMOSin laajoille asiantuntijaverkostoille ja toimintaan. Osaston edustaja osallistuu mm. ICOMOSin neuvoa-antavan komitean ja Eurooppa-ryhmän kokouksiin sekä yhteisiin sisältö- ja hallintoasioita koskeviin valmisteluihin ja neuvonpitoon verkossa. Osasto nostaa esiin ICOMOSin kansainvälisen monumenttipäivän järjestämällä teematapahtuman. Rakennusperinnön uhkatilanteissa osasto toimii tarvittaessa ICOMOSin *Heritage Alert* -menettelyn mukaisesti.

Osasto seuraa aktiivisesti kulttuuriperintöalaan liittyviä strategisia ja lainsäädännöllisiä uudistuksia samoin kuin kulttuuriperintöhallinnon muutoksia osallistuen näistä käytävään julkiseen keskusteluun.

Maailmanperintösopimuksen mukaisesti ICOMOS osallistuu kansallisen maailmanperintöstrategian ja maailmanperintösopimuksen toteuttamiseen ja toimii pyydettyä asiantuntijana näissä asioissa. Arviointityö perustuu ICOMOSin periaatteisiin.

Osasto tekee kansallisesti yhteistyötä myös muiden kulttuuriperintöalan toimijoiden kanssa. Näihin kuuluvat mm. Rakennustaiteen Seura ry, Suomen docomomoryhmä, Europa Nostra Finland, Teollisuusperinnesseura (TICCIH), Suomen Puutarhataiteen seura, Alvar Aalto -säätiö, DAMY, Kaupunkitutkimuksen seura, Rakennusperintö-SAFA, ICOMin Suomen komitea, Suomen kulttuuriperintökasvatuksen seura, Suomen maailmanperintökohteiden yhdistys, Kulttuuriympäristötutkimuksen seura ja alan oppi- ja tutkimuslaitokset. Osasto osallistuu Euroopan Neuvoston Euroopan kulttuuriympäristöpäiviin.

ICOMOSin Suomen osasto on Tieteellisten seurain valtuuskunnan (TSV) jäsen ja täyttää sen jäsenistölleen asettamat tehtävät.

Tapahtumat

Osaston järjestää kokouksia, seminaareja, opintokäyntejä, dokumentteja, julkaisuja sekä muuta toimintaa ja viestintää edistämään kansallisesti alan toimintaa ja keskustelua kulttuuriympäristöjen suojelusta, restauroinnin teoriasta ja käytännön toteutuksista. Tapahtumat pyritään järjestämään hybriditapahtumina. Rakennusperinnön (uudelleen)käytön ja restauroinnin kysymyksiin ja käytäntöihin perehdytään ja niistä keskustellaan myös opintokäynneillä kotimaan ja lähialueiden ajankohtaisissa restaurointikohteissa sekä mm. monumenttipäivän ja kulttuuriympäristöpäivän tapahtumissa.

ICOMOSin asiantuntijaverkostot

Järjestön tieteellisen toiminnan ytimessä toimivat tieteelliset komiteat kehittävät alan periaatteita ja linjauksia kansainvälisinä asiantuntijaverkostoina. Osasto välittää tätä tietoutta Suomeen komiteaedustajiensa välityksellä. Osasto jatkaa keskeisten ICOMOSin kansainvälisten linjausten kääntämistä suomeksi. Osasto tukee alan kansainvälisiin tieteellisiin kokouksiin osallistumista matka-avustusperiaatteidensa mukaisesti ja pyrkii perehdyttämään jäsenistöään ICOMOSin kansainväliseen toimintaan.

Yhdistyksen hallinto

Yhdistyksen henkilö- ja jäsenet ovat myös kansainvälisen ICOMOSin jäseniä. Osaston toiminnasta vastaavat puheenjohtaja ja hallitus, jossa on kahdeksan jäsentä. Puheenjohtaja ja hallitus valitaan vuosikokouksessa. Osastolla on sihteeri, joka hoitaa myös jäsenasiat sekä taloudenpitoon kuuluvat tehtävät yhteistoiminnassa tilitoimiston kanssa. Osaston toimintaa ohjaavat ICOMOSin vahvistamat eettiset periaatteet sekä osaston matka-avustusperiaatteet.

Viestintä ja julkaisutoiminta

Tiedotustoiminta keskittyy osaston verkkosivuille www.icomos.fi. Sivustolla tiedotetaan kotimaisista ja kansainvälisistä tapahtumista, uutisista, koulutuksesta ja alan periaatteellisista ohjeista ja suosituksista. Jäsenille tiedotetaan verkkosivuston lisäksi suoraan sähköposteilla, jäsentiedotteilla ja jäsenlehdessä, jotka linkitetään myös kotisivulle. Myös osaston Facebook-tiliä käytetään nopeatempoiseen tiedottamiseen.

Osasto valmistaa joko sähköisiä tai painettuja julkaisuja sellaisista ajankohtaisista kulttuuriperintöä koskevista aiheista ja seminaarien tuloksista, joilla on merkitystä kulttuuriperintöalalla toimiville. Niitä ja aiemmin valmistuneita julkaisuja myydään Tiedekirjassa sekä alan museoissa ja tapahtumissa. Loppuunmyydyt julkaisut ovat saatavissa verkkosivuilla.

Vuoden 2024 tavoitteet ja toiminta

Osasto osallistuu aktiivisesti kansallisiin ja kansainvälisiin keskusteluihin edistäen kulttuuriperintöalan osaamista. Osasto toimii laaja-alaisesti aineellisen kulttuuriperinnön ja sen aineettomien ulottuvuuksien alueilla ja toteuttaa Kulttuuriperintöstrategiaa 2023–2030 sen tavoitteiden kaikilla pääalueilla ja etenkin asiantuntija- ja kansainvälisen yhteistyön sekä kulttuuriperintöosaamisen ja -etiikan sekä laajemminkin sisältökysymysten osalta. Keskeisiä osaston toiminnassa käsiteltäviä kysymyksiä ovat rakennetun kulttuuriperinnön suojelun haasteet suhteessa ilmastonmuutoksen vaikutuksiin ja Agenda 2030 kestävyysvaatimusten toteuttamiseen.

Osasto järjestää jäsenistölle ja yleisölle avoimia tapahtumia, joissa käsitellään ajankohtaisia suojelun ja restauroinnin kysymyksiä ja periaatteita. Pitkäaikaisina teemoina jatketaan keskustelua aineettoman kulttuuriperinnön tunnistamisesta ja suojelusta sekä kulttuuriympäristön tietopohjan ja arvottamismenetelmien päivittämisen edistämistä.

Osasto edistää jäsenten toimintaa ICOMOSin kansainvälisissä tieteellisissä komiteoissa, ja jakaa kansainvälisiä asiantuntijakeskusteluja ja -linjauksia verkkosivullaan, jäsenlehdessä ja tapahtumissa. Osasto tukee International Scientific Committee on 20th Century Heritage -komitean kokouksen järjestämistä Suomessa kesällä 2024.

Osasto osallistuu Eurooppa-ryhmän keskusteluihin rakennusten energiatehokkuusdirektiivin (Energy performance of buildings directive) kansallisista soveltamistavoista. Osasto toimittaa verkkojulkaisuja ja käännettää tarvittaessa ICOMOSin keskeisiä kansainvälisiä linjauksia suomeksi.

Osasto päivittää sääntönsä noudattamaan ICOMOSin uusia mallisääntöjä. Keskeisenä painopisteenä tässä on nuorempien asiantuntijoiden saaminen mukaan osaston toimintaan.

ICOMOS täyttää 60 vuotta vuonna 2025. Kun kansainvälinen ICOMOS perustettiin vuonna 1965, oltiin Suomeen perustamassa kansallista osastoa. Suomen ICOMOSin alkuvaiheet kietoutuivat myös Rakennustaiteen seuraan, nykymuotoinen itsenäinen yhdistys perustettiin v. 1988. Osasto aloittaa historiikin laatimisen tulevia juhlavuosia varten.

Osasto jatkaa tiedon välittämistä ICOMOSin rakennusperinnön ja kulttuuriympäristön suojelua edistävästä työkaluista ja menetelmistä. Näihin kuuluvat mm. Heritage Alert -prosessi, Heritage Impact Assessment -arviointimenetelmä ja ICOMOS Climate change and heritage -työryhmän esiin nostamat sisältökysymykset. Osaston ja sen jäsenten asiantuntijuus on käytettävissä maailmanperintösopimuksen toteuttamistyössä mm. suomalaisten maailmanperintökohteiden kehittämistyössä sekä kohteiden arvioinneissa. Osaston toiminnassa perehdytään yleisemminkin ICOMOSin, kansallisen osaston ja arviointityöhön osallistuvien jäsenten tehtäviin ja rooleihin maailmanperintösopimuksen toteuttamisessa.

Osasto jatkaa tiiviisti yhteistoimintaansa ICOMOSin pohjoismaisten ja Baltian alueen kansallisten komiteoiden kanssa vahvistaakseen sekä jäsenistön asiaosaamista että osaston omia käytäntöjä. Osasto tekee yhteistyötä muiden kansallisten kulttuuriperintöalalla toimivien asiantuntijaverkostojen kanssa edistääkseen ajankohtaisten suojelutapausten asiantuntijakeskusteluja ja rakennetun kulttuuriperinnön suojelua edistävää julkisuutta.

ICOMOSin Suomen osaston edustajana standardisointityöhön osallistuu Seija Linnanmäki. Suomen Standardit SFS:n kansallinen ryhmä SR 216 kulttuuriperinnön vaaliminen (pj. Elisa Heikkilä) toimii eurooppalaisessa standardisointikomiteassa CEN/TC 346 Conservation of Cultural Heritage. TC 346 on uusiutunut komitearakennettaan. Seija Linnanmäki on yhteyshenkilönä WG17 Management and monitoring of built heritage -ryhmässä yhdessä Elisa Heikkilän kanssa.